

Durum Bildirisi

İltica, Göç ve Adil Ticaret

“Unterwegs für eine gerechte Welt e.V. (Christofsstrasse 9, 55116 Mainz)”ın "İltica, Göç ve Adil Ticaret (Flucht, Migration und der Faire Handel)" projesi kapsamında Anne-Sophie Tramer tarafından yazılmış ve Sercan Öztürk tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir.

Mainz 2018/2020

Sponsorlar

Brot
für die Welt

Brot für die Welt –
Evangelischer
Entwicklungsdienst

Rheinland-Pfalz

MINISTERIUM DES INNERN
UND FÜR SPORT

Rheinland-Pfalz

MINISTERIUM FÜR FAMILIE,
FRAUEN, JUGEND, INTEGRATION
UND VERBRAUCHERSCHUTZ

İltica, Göç ve Adil Ticaret

Adil Ticaret neden iltica ve göçü önemsemelidir?

Adil ticaret, dünya çapındaki adil ticaret ve iş ilişkileriyle ilgilenmektedir. Adil ticarete yer alan kişiler, ticarete öncelikli olarak, dâhil olan tüm insanlar ve onların yaşam koşullarıyla ilgili olunması gerektiğini varsayarlar. Ticaret kendi başına bir amaç olarak değil, insan hayatını geliştirmek için yapılır. Ekonomik kaygılara ek olarak, insan odaklı bu tutum başka soruları da gündeme getirmektedir: Biz ve bizden sonraki nesillerin iyi yaşayabilmesi için çevremizle nasıl bir ilişki tesis etmeliyiz? Bizim için her şeyin yolunda gitmesi için sosyal anlamda birbirimizle nasıl bir ilişki kurmalıyız? Yakın çevremizde ve dünya çapındaki hangi adaletsizliklere hâlâ izin veriyoruz? Dünyamızı nasıl herkes için yaşamaya değer bir yer haline getirebiliriz?

Bu sorular aynı zamanda "iltica ve göç" konusunda da önemli bir rol oynuyor. Bir kavram çitti olarak "iltica ve göç", son yıllarda Alman kamuoyunun hayli ilgisini çekmektedir. Göç, çeşitli nedenlerden kaynaklanan insan göçü olgusuna işaret eder. İltica ise kalma ihtimali onlara bir gelecek vaat etmediğinden, önceki ikamet yerlerini terk eden insanların durumunu tanımlar. Kimin meşru sebeplerle iltica ettiği ve kimin başka yerlerde gayrimeşru bir gelecek inşa etmek istediği hakkında epey tartışılmaktadır.

Tersine, meşru iltica sorusu şöyle olacaktır: Kime sığınmak istiyoruz ve kime istemiyoruz? Bu ters çevirme odağı tersine çeviriyor. Hukuk ve adalet meselesinin artık göçün güvencesizliğindeki insanlar tarafından değil, alıcı grup tarafından açıklığa kavuşturulması gerekiyor. İnsanların toprağa, kaynaklara ve sosyal müesseselere ulaşmasını engelleme hakkını bize veren nedir? Kim, hangi sınırları, ne zaman belirledi ve bize verileni nasıl paylaşıyoruz? Bu sorular yalnızca geçici ikametgâh sahipleri ve geçici göçmenlerin cevaplaması için değil. Bu soruyu kendimize devamlı sormalıyız. Çoğunlukla esas çatışma alanlarının asıl olarak görülen meselede yatmadığı anlaşılmaktadır. Adil ticaret, hangi adaletsizliklerin uzun süredir var olduğunu ve eskisi gibi devam ettiğini gösterir. Şayet küresel çapta adalet ve dayanışmayı talep etmek istiyorsak Güney Afrika'da arazi bölüşümü, tekstil fabrikalarındaki çalışma koşulları, sanayileşmiş ülkelerdeki tüketim kalıpları ve daha birçok noktanın tartışılması gerekir. Göç ve iltica, büyük ölçekte dünya çapındaki karışıklıkları göstermekte ve özellikle yapıların statik olmadığını, yapay ve bu sebeple değişken olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle adil ticaret gibi politik bir hareket için bunların sorunsallaştırılması yalnızca yararlı değil, aynı zamanda kaçınılmazdır.

Weltladen adil ticarete özgü bir mağaza olarak iltica ve göç kapsamında nasıl çalışabilir?

Adil ticaretin güçlü yönlerinden biri, politik taleplerinin pratik olarak uygulanmasıdır; yeni bulguların izinden giden bir pratiği mümkün kılar ve eğitimsel-politik çalışmaları yoluyla sürekli bir öğrenme sürecini kapsar. Weltladen adil ticarete özgü bir mağaza olarak iltica ve göç kapsamında çalışıyorsa bunun sadece içeriğe yönelik bir açıklama kapsamında gerçekleşmediği açıktır. Mainz'daki Weltladen Unterwegs, konuya üç somut yaklaşımda bulunmaktadır.

Gruplar için eğitim çalışmaları

Çevredeki okullar ve diğer gruplar için iltica, göç ve adil ticaret odaklı, uzun vadeli ve kapsamlı eğitim hizmeti sunmaktadır. Bu amaçla, birçok durumda denenmiş ve kendini kanıtlamış bağımsız eğitim birimleri geliştirilmiştir.

"Karakter Oyunları ile İltica, Göç ve Adil Ticaret" biriminin hedefleri, iltica ve göç konuları arasındaki özel bağlantıyı göstermek, karakter yaratma yoluyla kapsayıcı yapıların anlamını bireylerin yaşamları için anlaşılır kılmak ve adil ticaret, iltica nedenleri ve göç konusundaki

bilgileri iletmektir. Eğitim biriminin uygulaması, katılımcıların göç hikâyelerini farklılaşmış şekilde algıladıklarını ve kendi deneyim ufuklarını, dayanışma içerisinde, figüre ettikleri karakterlerin deneyimleriyle ilişkilendirdiklerini göstermektedir. Adil ticaret gibi kavramlar ve iltica nedenleri gibi anahtar sözcükler soyut bir düzlemde olmaktan daha ziyade, bireylerin yaşamları üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olmaktadır. Bunu katılımcılar tarafından detaylı bir şekilde anlatılan karakter hikâyeleri netleştirmiştir.

“Basit Dilde Adil Ticaret” eğitim birimi, adil ticareti ve Weltladen’ı bir mağaza ve bir gönüllü çalışma yeri olarak tanıtır. Anlaşılması kolay bir dil ve günlük hayatın içinden somut örnekler kullanmaya çalışır. Anlaşılması zor kelimelerden ve karmaşık cümlelerden kaçınılır. Adil ticaretten gelen ürünlerin göç hikâyelerinin sorunsallaştırılması ve gündelik hayatın bir ürünü olan kahve üzerinden hedef grubun deneyim ufkuyla bir bağlantı kurar. Birimin denemeleri, gelen insanların menşei bölge ürünlerine bir ilgi olduğunu göstermiştir. Bir adil ticaret mağazası en nihayetinde küresel tarımın, zanaatkarlığın ve ticarete yönelik iyi bir iş birliğinin sergilenebileceği bir yer değildir. Bir dünya görüşü ortaya koyar ve bununla belirli insanlar için bilindik şeyleri yepyeni bir dünya haline getirir.

Üçüncü bir eğitim birimi ise 2’den 4. sınıfa kadar olan ilkokul çocuklarına yöneliktir ve diğer ülkelerden çocukların dünyasına göz atmayı mümkün kılar. Dünya çapındaki toplam mültecilerin yarısı çocuklar ve yetişkin olmayan bireylerden oluşturmaktadır. Almanya’da da birçok çocuk kendi biyografisinde birinci veya ikinci nesil göç hikâyesine sahiptir; ya bir ülkeden kendileri iltica etmişler ya da Almanya’ya göç etmişlerdir. İlkokul çocukları için eğitim birimi, öğrencilerin kültürlerarası yeterliliğini geliştirmeyi ve iltica eden insanlar hakkındaki duyarlılıklarını artırmayı amaçlamaktadır. Dünya çapındaki çeşitli öğrenme yöntemlerini içeren bu interaktif biçim, çocukları bakış açılarını değiştirmeye teşvik eder ve onları başka hayat şartları ve gerçeklerine duyarlı hale getirir.

Halk eğitim çalışmaları

Bir ekonomik pratik olarak adil ticaret sürekli bir eylem biçimini temsil ederken, çevreci ve sosyal olarak sürdürülebilir bir dünya için belirleyici olan birçok alan üzerinde doğrudan bir etkiye sahip değildir. Yine de eğitim çalışmaları ile birlikte lazım gelen sorunlara ve içeriğe yer vermektedir. Weltladen Unterwegs, gruplar için eğitim çalışmalarına ek olarak, diğer kalkınma politikası aktörleriyle birlikte halka açık etkinlikler organize etmektedir. Örneğin, Avrupa ticaret politikasının Afrika ülkeleri üzerindeki etkileri gibi konular ele alınmaktadır. Leonie March, "Mülteci Devrimi (die Flüchtlingsrevolution)" (2016) literatürüne yaptığı katkılarda, Avrupa’nın ekonomi ve kalkınma politikasının birbiriyle tamamen çeliştiğini belirtmektedir:

Avrupa Birliği bir yandan daha fazla “ekonomik mültecinin” Avrupa’ya tehlikeli bir yolculuk yapmasını engellemek için de yoksul ülkelerin kalkınmasına çok para yatırıyor. Diğer yandan ise Batı Afrika’daki Gana gibi ülkeler, hem Dünya Ticaret Örgütü hem de Avrupa Birliği tarafından propaganda yapılan pazarların açılmasından zarar görüyor. Piyasanın serbestleştirilmesi, söz verildiği gibi, Gana mallarının ihracatında ve üretiminde bir artışa götürmedi, aksine tüm ekonomik sektörlerin çökmesine yol açtı. [...]

Bu acı deneyimlere rağmen, Avrupa birliği yine de rotasını değiştirmiyor. 15 yıldan fazla bir süredir ısrarla, Sahra’nın güneyindeki hemen hemen bütün ülkeleri içeren kıtanın başlıca ticaret bölgeleri ile “Ekonomik Ortaklık Anlaşmaları (Economic Partnership Agreements)” yürüttü. [...] Ancak sözde ortaklık sadece kâğıt üzerinde kalıyor. Kenya ilk olarak serbest ticaret anlaşmasını imzalamayı reddettiğinde, Avrupalılar Kenya mallarının cezai tarifelerini yükselterek cıvataları sıkıttı. [...] Avrupa, ki bu politikanın Afrikalı karşıtlarının temel tutumu böyleydi, öncelikli olarak kalkınmayla değil, kendi şirketleri için pazarlar açmak ve hammaddelere erişimi güvence altına almakla ilgilenmektedir (2016, s. 229-230).

Leonie March, alıntıda açıklanan ilişkilerle ilgili olarak şöyle yazmaktadır: “Ortaklıklar baktığınız yerden farklı görünüyor” (2016, s. 230). Adil ticaret işte tam olarak bunlarla ilgilenmektedir ve bu yüzden bu ilişkiler hakkında bilgi verilmesi, adil ticaret aktörlerinin bir ilgi alanıdır.

Hoşgörü ortamı olarak Weltladen

Adil ticaret, hem ilkesel hem de bir gereklilik olarak dünya çapındaki dayanışmayı salıqlamaktadır. Ticari ilişkiler küresel çapta cereyan etmektedir ve Weltladen hareketinde yer alan pek çok kişi uluslararası deneyime sahiptir. Keza, dünya bize geldiğinde de bu dayanışmanın yine yaşanması gerekmektedir. Bu nedenle Weltladen Unterwegs kendisini yolu Almanya'ya düşen insanlar için bir hoşgörü ortamı olarak görmektedir. Yapısal ayrımcılığın ve bunun gündelik yaşamdaki tezahürlerinin farkında olarak, farklı toplumsal tabanlardan gelen insanlar için gönüllü çalışmayı genel olarak erişilebilir kılmak için çalışmaktadır. Özellikle, Mainz'daki mülteciler için, düzenli bir gönüllü çalışma pozisyonu veya mülteci entegrasyon düzenlemeleri kapsamında, Weltladen Unterwegs'te faaliyet gösterilebilecek bir program sunmaktadır. Program, mültecilerin özel gündelik durumunu dikkate almaktadır.

Sonuç

Adil ticaret, adil ekonomi biçimlerinden daha fazlasını kapsamaktadır. Sürdürülebilirlik sorunu tüm biçimleriyle birlikte onun ilgi alanına girmektedir. Göç perspektifi, adil ticaretin konu yelpazesinin kapsamını genişletmek için bir fırsattır. Çeşitli göç biçimleri vardır ve bunların tümü, dünyamızı ve müşterek yaşamımızı en iyi şekilde nasıl şekillendirmemiz gerektiği sorusuna yanıt olarak mozaikten bir parça sunmaktadırlar. Bu nedenle adil ticaretin göç, geliş, gidiş ve arada olma olgularıyla ilgilenmesi önemlidir.

Kaynaklar

March, L. (2016). Fördern wir die Flucht? In *Die Flüchtlingsrevolution. Wie die neue Völkerwanderung die ganze Welt verändert* (s. 226-232). München: Pantheon Verlag.